

Kerstverhaal

Ruurd Halbertsma, december 2023

Aan de Emmalaan in Oegstgeest zat Job van Luymen, hoogleraar Semitische Talen in Leiden en internationaal expert op het gebied van de Moabitische grammatica, te blauwbekken van de kou. Hij woonde sinds een jaar samen met Madelon van Prooijen, hoogleraar Griekse taal- en letterkunde. Hij was vorig jaar toevallig terecht gekomen op de kerstborrel van ProParte, een vereniging voor Leidse hoogleraren en hun partners. Hij had daar Madelon leren kennen. Zelf was hij toen al een jaar gescheiden en woonde op een tochtige bovenverdieping aan de Hogewoerd. Madelon bleek ongetrouwd en woonde in Oegstgeest, in het huis van haar inmiddels overleden ouders. Na de kerstborrel een jaar geleden waren Job en Madelon gaan eten bij Panini en hadden zij uitgebreid gesproken over het Moabitisch, het Lineair B en de mysterieuze Griekse inscriptie op de Nestor Cup, die op het eiland Ischia was teruggevonden. Van het een kwam het ander en een paar maanden later had Job zijn intrek genomen in het statige jaren-30 huis aan de Emmalaan. Waar hij nu zat te blauwbekken van de kou. Kort na hun kennismaking was Madelon namelijk in de ban geraakt van de energietransitie. Alle wanden en de vloer waren volgespoten met kleverige grijze bolletjes, die bij stevige wind in grote hoeveelheden in de voor- en achtertuin terecht kwamen. De stalen kozijnen waren verwijderd en vervangen door exemplaren van witte kunststof met driedubbel glas. Het dak lag vol met zonnepanelen. En al het gas was de deur uitgedaan. Er werd elektrisch gekookt en een rumoerige warmtepomp zou moeten zorgen voor de verwarming in huis. Zou moeten zorgen, want de radiatoren waren op zijn best half lauw, terwijl de warmtepomp Job 's nachts uit zijn slaap hield door al het gereutel. Tot overmaat van ramp was de winter van 2023 een van de koudste die hij zich kon herinneren. Job had Madelon gesmeekt om een elektrische kachel. Die was aangeschaft, maar mocht alleen gebruikt worden wanneer Madelon op de zonnepanelen-app kon zien dat er voldoende stroom werd gegenereerd. Door het donkere weer kwam er de laatste weken van elektrisch bijstoken weinig terecht. Job begon bijna terug te verlangen naar zijn onderkomen op de Hogewoerd, waar hij nog zijn bibliotheek en zijn oude meubels had staan. In de Hogewoerd lag een gezellig café, De Plantage, waar hij wel eens een glaasje dronk. Vroeger, met Harm Beukers. En op de Hogewoerd kon hij op ieder moment een fles uit de kast halen als hij daar trek in had.

Madelon had namelijk alle alcohol in huis verboden. Ze had Job indringend college gegeven over de gevaren van drank. Bovendien moest hij aan hun gezamenlijke ERC-aanvraag schrijven, en dat kon niet met een beneveld brein.

Job probeerde met verstijfde vingers op zijn computer te tikken, maar hij had geen inspiratie meer. Brussel kon nog wel even wachten op zijn Advanced Grant aanvraag, over de verbanden tussen het Moabitisch, het Edomitisch en het vroege Grieks uit de 8^e en 7^e eeuw v.Chr. Het project, waarvoor Madelon het acroniem GRIMODO had bedacht, had hemzelf als PI (principal investigator), maar werd voornamelijk uitgevoerd door Madelon en haar collega's. Ze had hem als PI naar voren geschoven om zijn baan te redden van de bezuinigingsrondes, die Geesteswetenschappen de laatste jaren teisterden.

'God wat is het koud', verzuchtte Job. En nou was Madelon die middag ook nog eens vertrokken voor een symposium in Athene. Moest-ie zelf gaan koken... Maar wacht eens even.... Madelon vertrokken? Job sloot zijn computer af en snelde naar beneden. Uit de kelderkast haalde hij het hetelucht kachelteje tevoorschijn, dat hij in de woonkamer aansloot en op de hoogste stand inschakelde. En had hij ergens in de kelderkast niet een flesje Oude Rutte verstopt? Achter de pakken bessensap van Madelon? Hij dook weer in de kelder en kwam breed grijnzend terug met een halve

liter oude genever. Hij ging naast de kachel zitten, schonk zichzelf een glaasje in en voelde na de eerste slok hoe de warmte zich door zijn lichaam verspreidde. Er kwam een gelukkig gevoel over hem.

Zijn mobiel liet een ping horen. Een herinnering, verstuurd door een zekere Aty van der Leden. Vanmiddag om vijf uur zou de kerstborrel beginnen van ProParte in de Faculty Club waar Madelon en hij elkaar vorig jaar ontmoet hadden. Job nam nog een slok. Een verzetje! Daar had hij behoefte aan. Hij schonk zich nog één glaasje in en ging daarna boven zijn oude clubdas zoeken. Winterjas aan, wollen muts op het hoofd, handschoenen paraat en fluitend ging hij naar buiten, de donkere winterkou in. Even verlost van dat sonore gebrom van die verdomde warmtepomp. Gezelligheid bij ProParte en nog wat jenever, daar had hij zin in. Ha!

Eenmaal op zijn oude gazelle verdwaalde hij meteen in het labyrinthische oude centrum van Oegstgeest. Emmalaan, Terweeweg, Anna van Burenlaan, Oranjelaan, waar was hij in godsnaam? In Leiden verdwaalde hij nooit. En van de Hogewoerd was je zo op het Rapenburg. Via de Rijngeesterstraatweg slingerde hij de Geversstraat op en toen herkende hij de route weer. Immer gerade aus, op naar de Faculty Club! Op het Rapenburg legde hij zijn fiets vast aan de Nonnenbrug. Net op tijd, het begon weer flink te sneeuwen... Bij de Faculty Club groette hij, zoals altijd, het portret van zijn vriend Harm Beukers. Hij zou een neut nemen op zijn nagedachtenis. Klassieke muziek weerklonk, die aardige man met zijn blauwe blazer en zilveren haardos liep druk handen schuddend rond en hij zag allemaal oude bekenden. Kijk, Carel Stolker, met gele das en een biertje in de hand. Kijk, Willem Otterspeer, die kwam bijna nooit, maar was er nu wel. Stolker kwam op Job af, groette hem, vroeg wat hij wilde drinken en kwam even later aanlopen met een glas oude Rutte. Er werd door de vriendelijke voorzitter om stilte gevraagd voor het kerstverhaal, dat verteld werd door een oudheidkundige die Job wel eens in het Rijksmuseum van Oudheden had ontmoet. Schreef ook romannetjes, herinnerde Job zich. Zijn vrouw had die leuk gevonden, reden waarom Job ze nooit gelezen had. Job werd ongeduldig. Hij wilde een nieuwe borrel bestellen. Die oudheidkundige bleef véél te lang aan het woord! Toen het verhaaltje klaar was en het applaus was weggestorven begon de muziek weer te spelen en haastte Job zich naar de toog waar hij nog een oude Rutte vroeg. Hij draaide zich met een gelukkig glimlach om, die plotseling verdween toen hij iemand in een besneeuwde mantel naar binnen zag komen... Madelon! Zij deed haar jas uit en beende naar Job toe.

‘Job van Luymen, jij hebt mij wat uit te leggen! Ja, ik ben terug, ijsvorming op de vleugels en te veel sneeuw op Schiphol, ik vlieg morgen. Ik kom dus met de taxi thuis, alle lichten nog aan, voordeur niet op slot. En geen Job van Luymen te bekennen. Wel stond de elektrische kachel met de gangdeur open te loeien en stond er een halfllege fles jenever op tafel. En verder je mobiele telefoon met vijf niet beantwoorde appjes. Appjes van mij! En kijk eens: nu zit je wéér aan de drank! Van Luymen, zo gaat dat dus niet langer! Jij gaat nú mét míj méé. En jij gaat onder mijn toezien oog vanavond die ERC aanvraag afmaken! Jij gaat je “earning capacity” in de praktijk brengen. Het is jouw baan, begrepen? Ja?’

Nagekeken door de bezoekers van de kerstborrel verlieten Madelon van Prooijen en Job van Luymen het Academieggebouw, de een op hoge poten, de ander als een geslagen hond. Degenen die bleven kijken zagen nog net dat Van Luijmen zijn fiets pakte en in een sneeuwbus weg reed, maar niet in de richting van Oegstgeest... Hij reed in de richting van de Hogewoerd... Hij trapte als een bezetene op de pedalen. De fiets glibberde door de sneeuw, het Steenschuur af en de Hogewoerd in. Bij nummer 101 stopte Van Luymen, keek achterom of hij niet gevolgd werd, en deed de voordeur open. Twee trappen op en hij was in zijn oude appartement. Verwarming aan, in de oude stoel en een boek uit de kast gepakt. ‘Moabieten, Ammonieten en Arameeërs – nieuwe perspectieven in de Late Bronstijd’ – Hij deed het boek open, ademde diep in en uit, en mompelde: HAEC LIBERTATIS ERGO...